

6. Ændring af rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere (2019-0063185)

Resumé

Forvaltningen har fået en afgørelse fra Ankestyrelsen, der har som konsekvens, at Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF) ikke kan bruge det nuværende rådighedsprøvende tilbud til dagpengemodtagere. Forvaltningen foreslår, at nytteindsatsen fremover anvendes som det primære rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget behandlede sagen på BIU-møde d. 29. april 2019 og bad forvaltningen om at belyse sagen yderligere.

Indstilling

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indstiller,

1. at Beskæftigelses- og Integrationsudvalget godkender model 1 i nærværende indstilling. Model 1 indebærer, at nytteindsats fremover anvendes som det primære rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere.

Problemstilling

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF) har fået en konkret afgørelse fra Ankestyrelsen, der betyder, at forvaltningen ikke kan bruge det nuværende interne rådighedsprøvende tilbud til dagpengemodtagere, som inden for de seneste 2 år har deltaget i et jobsøgningsforløb.

Ankestyrelsen vurderede, at det rådighedsafprøvende tilbud er et almindeligt jobsøgningskursus, og da dagpengemodtagere efter loven ikke kan deltage i to almindelige jobsøgningskurser inden for de seneste to år, kan det rådighedsafprøvende tilbud ikke anvendes. Det skal derfor besluttes, om og i så fald hvordan, BIF skal rådighedsafprøve de ledige borgere, hvor der er tvivl om, om de står til rådighed for arbejdsmarkedet.

Beskæftigelses- og Integrationsudvalget behandlede sagen på BIU-møde d. 29. april og bad forvaltningen om at belyse sagen yderligere vedrørende følgende punkter:

- hvilke borgere, der henvises til det rådighedsafprøvende tilbud
- erfaringer fra andre kommuner, som anvender nytteindsats som rådighedsafprøvende tilbud
- hvorvidt det er muligt at opstille en model, hvor det er sagsbehandleren der skønner, hvilken af de foreslåede tilbud, der skal benyttes som rådighedsafprøvende tilbud
- flere modeller for en ny indsats, herunder fx kortere forløb.

Løsning

Formålet med et rådighedsafprøvende tilbud er at afprøve borgerens vilje til at medvirke aktivt i beskæftigelsesindsatsen i situationer, hvor borgerens adfærd har givet anledning til tvivl om, hvorvidt borgeren står til rådighed for arbejdsmarkedet. Eksempler på adfærd, der giver anledning til tvivl om rådighed, kan være:

- hvis borgeren afviser et tilbud (fx virksomhedspraktik) eller et ordinært job
- hvis borgeren ikke overholder konkrete aftaler med jobcentret
- manglende upload af jobansøgninger i joblog
- mønster i gentagne afbud og sygemeldinger
- hvis borger forbeholder sin arbejdskraft til én konkret virksomhed, fx ved sæsonarbejde
- udtalelser fra borgeren, der antyder, at vedkommende ikke står til rådighed for arbejdsmarkedet.

I bilag 1 er en beskrivelse af alle de dagpengemodtagere, som i december 2018 blev visiteret til det interne rådighedsafprøvende tilbud på Center for Beskæftigelse, Sprog og Integration (CBSI). Bilag 1 er fortroligt.

Et rådighedsafprøvende tilbud giver jobcentret mulighed for at vurdere, om borgeren står til rådighed.

Da borgere, der visiteres til det rådighedsafprøvende tilbud, fx har udvist en adfærd som beskrevet ovenfor, giver det mest mening, at et rådighedsafprøvende tilbud er timeintensivt og har rammer, der lægger sig tæt op ad et ordinært ansættelsesforhold med faste mødetidspunkter og arbejdsopgaver, der skal udføres.

Vurderer jobcentret, at der fortsat er tvivl om, hvorvidt borgeren står til rådighed, underretter jobcentret a-kassen. Det er a-kassen, der foretager den endelige vurdering af, om borgeren står til rådighed, og dermed om det skal have konsekvenser for ydelsen.

Der har de seneste måneder løbende været ca. 20 dagmodtagere tilknyttet det rådighedsafprøvende tilbud på CBSI. Tilbuddet har en varighed af 8-13 uger. En analyse viser, at motivationseffekten af

det rådighedsafprøvende tilbud på CBSI er 15 pct. Det vil sige, at 15 pct. af de henviste borgere har fået annulleret eller aflyst deres forløb, fordi de enten er kommet i job, uddannelse eller virksomhedsplacering inden for 4 uger før opstart af det rådighedsafprøvende forløb eller 4 uger efter at et forløb afbrydes.

Nedenfor skitseres fire modeller for rådighedsafprøvende forløb, der kan benyttes i stedet for det rådighedsafprøvende tilbud, der indtil nu har været brugt. Det skal bemærkes, at der ikke er noget lovkrav om, at der skal være et særligt rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere. Jobcentret kan ved tvivl om rådighed underrette a-kassen efter en samtale med borgeren, uden at borger sendes i et rådighedsafprøvende tilbud, før at a-kassen underrettes.

Forvaltningen anbefaler model 1, hvor nytteindsats anvendes som det primære rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere.

Model 1: Nytteindsats

Forvaltningen foreslår, at nytteindsats anvendes som det rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere.[1] Ved brug af nytteindsats er der god mulighed for at afprøve borgerens rådighed, da borgeren skal møde op dagligt på faste mødetidspunkter, og arbejdsopgaverne ligger tæt op ad opgaver, som borgeren kunne møde på arbejdsmarkedet. Forvaltningen benytter allerede i dag nytteindsats til andre målgrupper. Derfor skal der ikke bruges ressourcer på at udvikle et nyt tilbud.

Ydermere er der kapacitet til, at nytteindsatsen vil kunne rumme de dagpengemodtagere, der skal have et rådighedsafprøvende tilbud. Det betyder, at modellen medfører lavere udgifter, svarende til udgifterne til det hidtidige rådighedsafprøvende forløb.

For borgere med funktionsbegrænsninger og skånebehov eller lignende er det ikke altid muligt at anvende nytteindsats som rådighedsafprøvning. Der vil derfor blive fundet andre tilbud til dem.

Nytteindsats som rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere anvendes i flere andre kommuner.

I bilag 2 er der samlet erfaringer fra andre kommuner, der benytter nytteindsats som rådighedsafprøvende tilbud. Hovedkonklusionen er, at en del kommuner anvender nytteindsats som rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagere og har gode erfaringer med det.

Model 2: Individuelt tilrettelagt forløb

Der kan udvikles et individuelt tilrettelagt forløb, fx et coachingforløb med samtaler.

Model 2 har fokus på at understøtte borgerens jobsøgning og målrette den til det aktuelle arbejdsmarked. Forløbet vil dog være dyrt og derfor kun kunne have en varighed på knapt 5 timer ugentligt, såfremt midlerne til forløbet skal findes inden for de midler, der hidtil har været anvendt til det interne rådighedsafprøvende tilbud. Det betyder, at rådighedsafprøvningen er langt mindre intensiv og derfor ikke har de ideelle rammer i forhold til at afprøve rådighed.

Model 3: Opkvalificerende forløb uden almindelig jobsøgning

Der kan udvikles et nyt holdforløb eller anvendes et allerede eksisterende holdforløb, hvor der ikke er overvejende fokus på almindelig jobsøgning som rådighedsafprøvende tilbud for dagpengemodtagerne. Det kan fx være et opkvalificerende forløb inden for rengøring eller lignende udbudt som AMU-forløb.

Model 3 giver mulighed for, at man kan benytte sig af holdundervisning, hvilket kræver færre ressourcer end fx et individuelt tilrettelagt forløb. Forløbet vil dog i højere grad rette sig mod opkvalificering frem for afprøvning af rådighed. Samtidig vil forløbet ikke have arbejdsopgaver, der ligger tæt op ad de opgaver, som borgeren vil kunne møde på arbejdsmarkedet, og forvaltningens vurdering er derfor, at et sådan forløb ikke vil egne sig godt til at afprøve borgers rådighed. Midlerne til et sådan forløb vil skulle findes i det eksisterende uddannelsesbudget, hvis de midler, der i dag anvendes på det interne rådighedsafprøvende tilbud, ikke er tilstrækkelige.

Model 4: Virksomhedspraktikker

Det er muligt at anvende virksomhedspraktikker til at rådighedsvurdere dagpengemodtagere. Det er den model Aarhus Kommune anvender.

Vælges denne model vurderes det, at der stilles store krav til samarbejdet med de københavnske virksomheder, som vil skulle varetage den rådighedsafprøvende virksomhedspraktik. Det vurderes, at der er en risiko for, at model 4 kan have en negativ betydning for samarbejdet med virksomhederne, da borgerne, der kommer i en rådighedsafprøvende virksomhedspraktik, formentlig ikke er motiveret for forløbet. Derudover er formålet med virksomhedspraktik at afklare borgerens beskæftigelsesmål og at træne borgerens faglige, sociale og sproglige kompetencer. Forvaltningen vurderer derfor, at det kan skabe en unødigt forvirring om anvendelsen af det konkrete redskab, hvis det også anvendes som rådighedsafprøvende tilbud.

Mulighederne for sagsbehandlerens valg af tilbud

Det er muligt at have flere forskellige rådighedsafprøvende tilbud og dermed lade det være op til sagsbehandlerens skøn i den konkrete sag at vurdere, hvilket tilbud, der vil egne sig bedst til at vurdere rådigheden for den pågældende borger.

Det vil naturligvis være en "ekstra" vurdering, sagshandleren skal foretage. Derudover vil det alt efter modellerne ikke være omkostningsfrit at oprette flere forskellige rådighedsafprøvende tilbud, særligt set i forhold til den forholdsvis lille gruppe borgere, der samlet set visiteres til rådighedsafprøvende tilbud.

Forvaltningen anbefaler ikke en model, hvor der kan vælges mellem flere forskellige rådighedsafprøvende tilbud. For det første fordi antallet af dagpengemodtagere, der kommer i et rådighedsafprøvende tilbud, er så lille, at forvaltningen ikke løbende vil kunne fylde et hold op, hvis der også anvendes andre tilbud. Dermed bliver enhedsudgifterne høje. For det andet vil denne model kræve et kendskab hos mange medarbejdere til forskellige tilbud, der vil blive brugt meget sjældent.

Økonomi

Det vurderes, at der er kapacitet til, at den eksisterende nytteindsats kan rumme de dagpengemodtagere, der skal have et rådighedsafprøvende tilbud. Modellen vil dermed frigive de midler, som forvaltningen hidtil har anvendt på det rådighedsafprøvende tilbud.

Vælges de øvrige modeller, skal midlerne findes indenfor det eksisterende servicebudget, indsatsbudget og uddannelsesbudget, hvis de ikke kan rummes indenfor de midler, der hidtil har været anvendt på det rådighedsafprøvende tilbud.

Videre proces

Forvaltningen implementerer den model, BIU beslutter.

Tanja Franck/Michael Baunsgaard Schreiber

[1] BIU har tidligere besluttet, at nytteaktivering som udgangspunkt ikke benyttes som rådighedsafprøvende forløb til dagpengemodtagere (BIU, 22/6-2015).

Beslutning

Indstillingen blev udsat til et efterfølgende udvalgsmøde, da udvalget bad om at få sagen yderligere belyst.

Enhedslisten og Alternativet fremsatte følgende protokolbemærkning:

“Nyttejobs indebærer at normale jobs med vej, park og offentlig rengøring mm. flyttes fra det normale arbejdsmarked og til ‘aktivering’. Det betyder at der bliver færre regulære kommunale arbejdspladser. Samtidig er det udtryk for en nedvurdering af manuelt arbejde, når parkarbejde opfattes som noget arbejdsløse skal trues med. I stedet støtter Alternativet og Enhedslisten derfor sagsbehandlingens faglige vurdering og påpeger, at på baggrund af forvaltningens udlægning af de økonomiske konsekvenser, så vil den bedste indsats vil være Model 2: Individuelt tilrettelagt forløb.”

Bilag

Bilag 1 - FORTROLIGT Beskrivelse af borgere der henvises til rådighedsafprøvende tilbud

Bilag 2 - Erfaringer fra andre kommuner om brugen af nytteindsats